

RIIGIKOHUS

HALDUSKOLLEGIUM

TÄIENDAV KOHTUMÄÄRUS

Kohtuasja number	3-7-1-3-376-15
Määruse kuupäev	11. november 2015
Kohtukoosseis	Ivo Pilving, Tõnu Anton, Indrek Koolmeister, Viive Ligi, Jüri Põld
Kohtuasi	Statoil Fuel & Retail Eesti AS-i kaebus Tallinna Ettevõtlusameti 19. oktoobri 2010. a otsuse nr 15-1.9/37, 9. novembri 2010. a otsuse nr 15-1.9/48 ja 4 märtsi 2011. a otsuse nr 15-1.9/8 tühistamise nõudes
Vaidlustatud kohtulahend	Tallinna Ringkonnakohtu 27. aprilli 2015. a otsus haldusasjas nr 3-10-3008
Taotluse esitaja	Statoil Fuel & Retail Eesti AS
Taotluse liik	Taotlus menetluskulude väljamõistmiseks

RESOLUTSIOON

Jätta Statoil Fuel & Retail Eesti AS-i taotlus menetluskulude väljamõistmiseks rahuldamata.

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. Tallinna Halduskohus rahuldas 19. oktoobri 2011. a otsusega asjas nr 3-10-3008 Statoil Fuel & Retail Eesti AS-i (kaebaja) kaebuse Tallinna Ettevõtlusameti otsuste tühistamiseks ja Tallinna linnale (vastustaja) ettekirjutuse tegemiseks. Tallinna Ringkonnakohus jättis 27. aprilli 2015. a otsusega vastustaja apellatsioonkaebuse rahuldamata. Vastustaja esitas Riigikohtule kassatsioonkaebuse. Riigikohus saatis kassatsioonkaebuse kaebajale, teavitades teda võimalusest esitada kassatsioonkaebusele hiljemalt 3. juuliks 2015 kirjalik vastus. Kaebaja esitas 3. juulil 2015 kassatsioonkaebusele vastuse, milles palus menetluskulud vastustaja kanda jätta. Riigikohus otsustas 4. augusti 2015. a määrusega kassatsioonkaebusele menetluluba mitte anda.

2. Kaebaja esitas 17. augustil 2015 **taotluse**, milles palus vastustajalt välja mõista kassatsioonimenetluses kantud õigusabikulud 1652 eurot ja 40 senti. Esitatud on ka menetluskulude nimekiri ja menetluskulude tasumist tõendavad maksekorraldused.

3. Riigikohtu 4. augusti 2015. a määruse teinud kohtukoosseis andis 10. septembri 2015. a määrusega kaebaja taotluse halduskohtumenetluse seadustiku (HKMS) § 226 lg 1 p 2 alusel lahendamiseks halduskolleegiumi kogu koosseisule.

KOLLEEGIUMI SEISUKOHT

4. HKMS § 170 lg 1 p 3 ja § 178 lg 3 kohaselt võib asja otsustanud kohus teha menetlusosalise taotlusel täiendava otsuse või määruse, kui kohus ei ole jaotanud menetluskulu. 4. augusti 2015. a määruses Riigikohus menetluskulude jaotamist ei otsustanud. Seega on kaebaja taotlus lubatav.

5. HKMS § 170 lg 5 esimese lause kohaselt võib täiendava otsuse tegemise taotluse esitada otsuse avalikult teatavakstegemisest alates. Halduskohtumenetluse seadustikus ei ole sätestatud eraldi tähtaega täiendava otsuse või määruse taotlemiseks. Seega tuleb lähtuda HKMS § 51 lg-st 1, mille kohaselt peavad menetlusosalised esitama oma avaldused nii varakult, kui menetluse seisund seda võimaldab ning see on asja kiireks ja õigeks lahendamiseks vajalik. Kaebaja esitas taotluse 13 päeva pärast Riigikohtu 4. augusti 2015. a määruse jõustumist. Riigikohus leiab, et kaebaja ei ole taotluse esitamisega ülemäära viivitanud, mistõttu on taotlus esitatud tähtaegselt.

6. HKMS § 108 lg 1 esimese lause kohaselt kannab menetluskulud pool, kelle kahjuks otsus tehti. Asja menetlenud kohus esitab menetluskulude jaotuse menetlusosaliste vahel ja mõistab menetluskulud välja kohtuotsuses või menetlust lõpetavas määruses (HKMS § 109 lg 2 esimene lause). Kui kõrgema astme kohus muudab alama astme kohtu lahendit või teeb lahendi asja uueks arutamiseks saatmata, muudab ta menetluskulude jaotust (HKMS § 109 lg 4).

7. Riigikohtu halduskolleegium ei ole oma senises praktikas pidanud võimalikuks kassatsioonkaebusele vastuse koostamiseks kantud menetluskulude väljamõistmist juhul, kui kassatsioonkaebus Riigikohtus menetluluba ei saa. 12. septembri 2012. a määruses asjas nr 3-7-1-3-346-12 leidis kolleegium, et Riigikohtu määrus, millega kassatsioonkaebus jäetakse menetlusse võtmata, ei ole menetlust lõpetav määrus HKMS § 109 lg 2 mõttes. Seetõttu jättis kolleegium menetluskulude väljamõistmise taotluse rahuldamata.

8. Riigikohtu halduskolleegium kogu koosseisus peab vajalikuks muuta halduskolleegiumi senist seisukohta menetluskulude väljamõistmist reguleerivate sätete kohaldamise kohta. Määrus, millega Riigikohus otsustab kassatsioonkaebusele menetluluba mitte anda, lõpetab kassatsioonimenetluse ja võib ühtlasi lõpetada kogu kohtumenetluse haldusasjas. Kuna menetlusosalistel võib enne menetlusloa otsustamist tekkida menetluskulusid, on võimalik nende kulude jagamine HKMS § 108 lg 1 alusel menetlusloa mitteandmise määruses.

9. Kassatsioonkaebusele vastamisel kantavate õigusabikulude vajalikkuse ja põhjendatuse kohta selgitab Riigikohus järgmist. Üldjuhul ei ole kassatsioonkaebusele vastamine menetlusosalistele kohustuslik (vt HKMS § 218 lg 1 esimene lause). Kui Riigikohtule on selge kassatsioonkaebuse menetlusse võtmise põhjendatus või põhjendamatus, võib ta kaebuse menetlusse võtmise otsustada ka enne kaebusele vastamiseks antud tähtaja möödumist (HKMS § 219 lg 2). Seega saab Riigikohus menetlusloa andmise või andmata jätmise otsustada ka üksnes ringkonnakohtu otsuse ja kassatsioonkaebuse põhjal ning kassatsioonivastusel ei ole menetluse selles staadiumis olulist rolli. Juhul, kui kassatsioonkaebus saab menetlusloa, avaneb menetlusosalistel taas võimalus oma seisukohtade avaldamiseks (HKMS § 223 lg 2). Seetõttu ei ole menetlusloa andmise staadiumis kassatsioonkaebusele vastuse esitamine ka menetlusosalise õiguste kaitse seisukohalt oluline.

Eeltoodu põhjal leiab Riigikohus, et asja menetlusse võtmise otsustamise staadiumis ei ole õigusabikulude kandmine vajalik. HKMS § 109 lg 6 kohaselt mõistab kohus välja üksnes vajalikud ja põhjendatud menetluskulud.

10. Riigikohus märgib, et erandiks on olukorrad, kus kassatsioon- või määruskaebusele vastamine on seaduse järgi kohustuslik (hankeasjade puhul – vt HKMS § 279 lg 2) või kus Riigikohus on vastamise kohustuslikuks teinud (HKMS § 218 lg 1 viimane lause). Sellisel juhul ei ole menetlusosalistel võimalust oodata oma seisukohtade avaldamiseks ära Riigikohtu määrust menetlusloa andmise või andmata jätmise kohta ning õigusabikulude kandmine kassatsioonkaebusele vastamisel võib osutuda vajalikuks ja põhjendatuks.

11. Kuna praegusel juhul ei olnud kassatsioonkaebusele vastamine kaebajale kohustuslik, ei olnud vastamisel kantud õigusabikulud vajalikud. Seetõttu jätab Riigikohus Statoil Fuel & Retail ASi taotluse HKMS § 109 lg 6 alusel rahuldamata ja õigusabikulud kaebaja enda kanda.

Tõnu Anton

Indrek Koolmeister

Viive Ligi

Ivo Pilving

Jüri Pöld